

РЕШЕНИЕ

№ 5829

гр. София, 06.10.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 68 състав,
в публично заседание на 04.10.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Вяра Русева

при участието на секретаря Елеонора Стоянова, като разгледа дело номер **7782** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 - чл. 178 от Административно Процесуалния Кодекс /АПК/ във връзка с вр. чл. 27а от Закона за закрила на детето /ЗЗД/.

Образувано е по жалба на М. П. Г. /в качеството на родител/ против Заповед № ЗД/Д-С-ВЗ- 042/1.08.2023 г., издадена от Директор на ДСП – В., с която на основание чл.33, ал.1 и ал.2 ППЗЗД и чл. 27, ал.1, вр. чл. 25, ал. 1, т.4 от Закона за закрила на детето е наредено настаняване временно на детето Г. М. Г., с майка М. П. Г. и баща-неизвестен в ЦНСТДБУ „Света Е.“ за срок от 1 година или до промяна обстоятелствата и произнасяне на съда с решение по чл. 28 от ЗЗДт.

В жалбата са въведени твърдения за незаконосъобразност на атакувания административен акт като постановен при нарушение на материалния закон и липса на основанията посочени материално правната норма. Сочи , че е изключително привързана към детето и полага за него грижи. Подадения сигнал до социалните служби бил вследствие влошени междусъседски отношения. Извеждането на детето от семейна среда не било в негов интерес. Стрес разбивал и здравето на жалбоподателката, поради отнемането на детето й. Същото да постановяване на оспорения акт живеело в нормална семейна среда с осигурени нормални условия на живот. Моли да се отмени обжалваната заповед.

Ответникът – Директор на ДСП В. чрез процесуалния представител оспорва жалбата.

СГП не изпраща представител.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД-С.-град, след като обсъди доводите на страните и прецени по реда на чл.235 ал.2 ГПК във вр.чл.144 АПК приетите по делото относими писмени доказателства, приема за установена следната фактическа обстановка:

По повод постъпил сигнал от съседни, които съобщават за лоши битови условия и negliжиране потребностите на брата на детето Г., ДСП В. се е самосезирала за детето Г. М. Г. /л. 12/. Извършено е проучване, изготвен е социален доклад по случая от 1.08.2023г, в който подробно са описани фактите и обстоятелствата довели издаването на процесната заповед, а именно майката заедно с двете си деца Г. на 1 месец и Т. на 1 година и баба си Й. живее в едностайно жилище обзаведено със стари мебели. Не са осигурени подходящи вещи и пособия за отглеждане на едномесечно дете, място за сън, детска количка. По данни на съседни майката оставяла двете си деца /съответно на 1 година и 1 месец- Г./ на грижите на баба си Й./тяхна прабаба/. Прабабата Й. действително оказвала активна подкрепа в грижите за Г. и брат му, но предвид възрастта си и здравословното си състояние не можела да полага дълготрайно основни грижи за тях. Според социалните работници майката не осъзнава ролята си на родител и произтичащите от това задължения и отговорности. В деня на проверката, майката М. е отсъствала от жилището, като по данни на баба й предният ден е заминала на морето, като грижите за децата били поети изцяло от баба й Й.. Констатирано е, че детето Г. е спокойно в присъствието на прабаба си, успокоява се когато тя го прегръща и храни. Съседни подпомагали с каквото могат майката и бабата да отглеждат децата. Майката М. понастоящем получавала майчинство за отглеждане на дете до 1 година. Майката М. и баба й Й. изразяват желание да се грижат за децата.

Въз основа констатациите в социалния доклад е издадена процесната Заповед № ЗД/Д-С-ВЗ- 042/1.08.2023 г., от Директор на ДСП – В., с която на основание чл.33, ал.1 и ал.2 ППЗЗД и чл. 27, ал.1, вр. чл. 25, ал. 1, т.4 от Закона за закрила на детето е наредено настаняване временно на детето Г. М. Г., с майка М. П. Г. и баща-неизвестен в ЦНСТДБУ „Света Е.“ за срок от 1 година или до промяна обстоятелствата и произнасяне на съда с решение по чл. 28 от ЗЗдт.

От показанията на разпитания пред настоящата съдебна инстанция свидетел Й. И. Т. /прабаба на детето Г./ които съдът цени с оглед разпоредбата на чл.172 ГПК вр с чл.144 АПК в тяхната взаимовръзка и обусловеност с ангажирания по делото доказателствен материал и доколкото показанията му се основават на лични възприятия, непосредствени впечатления, непротиворечиви са, базират се на системни и трайни наблюдения за осъществени в правната действителност факти от процесния период /свидетелят полага заедно с майката активно грижи за детето Г. и братчето му, живее с жалбоподателката и децата / и от друга страна като на възможната му заинтересованост се противопоставя наказателната отговорност при лъжесвидетелстване, с която е запознат се установява, че в деня на проверката от социалните работници майката М. е била заминала за пет дни на море „с разрешение и съгласие на баба си“ да се грижи в този период за децата. Според свидетелят „майката си гледа децата изцяло“, а тя като прабаба помага колкото може. Нямамо друг случай в който М. да е отсъствала за толкова дни. В конкретната ситуация обаче, свидетелят като баба на М. й позволила да отиде до морето , като поела ангажимент тя да се грижи за децата в този период. М. е в майчинство и получава обезщетение за майчинство. Свидетелят не отрича финансови затруднения при отглеждането на децата. Свидетелят недоумява защо децата Г. и Т. са изведени от семейството,

категорично заявява, че помага на майка им в отглеждането им.

В представения по делото на 2.10.2023г на осн. чл.15 ал.6 от ЗЗДТ социален доклад /л. 50/ от АСП са преповторени констатациите на социалните работници обективирани в доклада от 1.08.2023г, като е посочено че понастоящем за детето Г. основни грижи се полагат от персонала в социалната услуга.

При така установената фактическа обстановка, съдът намира от правна страна следното:

Жалбата е процесуално допустима подадена при надлежно упражнено право на оспорване от лице с правен интерес в законоустановения срок.

По арг. от чл.27а, ал.1 във връзка с чл.27 от ЗЗДТ–оспорената заповед е издадена от компетентен административен орган- директор на дирекция "Социално подпомагане" по настоящия адрес на детето, в пределите на неговата власт.

В хода на административното производство не са допуснати съществени нарушения на административнопроизводствените правила, които да са довели до ограничаване правото на защита на оспорващата страна и да са препятствали възможността ѝ адекватно да я организира. Също така, жалбоподателката е реализирала правото си на обжалване на заповедта, по повод което е образувано и настоящото съдебно производство, не е лишена от възможност да организира защитата си и да представи доказателства в подкрепа на твърденията си.

Административният акт е издаден при спазване на установената писмена форма и изискуеми реквизити /чл.59, ал.2 от АПК/. Същият отговаря и на законовите изисквания за съдържание, доколкото в него изрично е посочено правното основание за издаването му чл.33 ал.1 и ал.2 ППЗЗД, чл. 27, ал.1, вр. чл. 25, ал. 1 т.4 от ЗЗДт, а фактическите такива се съдържат в представените към административната преписка социални доклади от 1.08.2023 г., план за действие, формуляр за приемане на устен сигнал. Заповедта е мотивирана с констатациите в социалните доклади. Наличието на мотиви, извън проверявания акт е изцяло допустимо, съгласно Тълкувателно решение № 16/31.03.1975 г. на ОСГК на Върховния съд. Изложеното в социалните доклади представлява юридическия факт (респ. фактическият състав), от който органът черпи упражненото от него субективно административно право. Това са конкретните факти, въз основа на които същият е счел, че следва да упражни предоставената му компетентност и на базата на които се извършва последващата съдебна преценка за законосъобразност на акта. Съгласно ТР № 16/1975 г. на ОСГК на ВС на РБ мотивите към административния акт могат да се съдържат в друг документ, съставен с оглед предстоящото издаване на административния акт от помощни и подчинени на издателя на акта органи. Изложеното в социалните доклади от 1.08.2023г, формуляр за приемане на устен сигнал и план за действие в тяхната съвкупност, представляват фактическото основание, съответстващи на посоченото в заповедта правно основание, което е мотивирало административният орган да вземе решението си.

В случая спрямо детето Г. е взета мярка за закрила по чл.4 ал.1 т.5 от ЗЗДт, а именно предоставяне на социални и интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа. Основанието за настаняване извън семейството е по чл.25 ал.1 т.4 от ЗЗДт, а именно което е жертва на насилие в семейството и съществува сериозна опасност от увреждане на неговото физическо, психическо, нравствено, интелектуално и социално развитие;

Оспорената заповед обективира едно временно разрешение на казуса, с

действие до произнасянето на съда на основание чл. 28 от Закона за закрила на детето. Дали да се предприеме или не тази временна мярка е въпрос на целесъобразност. Административният орган е извършил приоритетна преценка по целесъобразност на интереса на детето по см. на пар.1 т.5 от ДР на ЗЗДт. въз основа на изложените в социалния доклад, сигнала и придружаващите го документи фактически основания. Безспорно по арг. от чл.179 от ГПК във връзка с чл.144 от АПК социалният доклад е официален документ, доказателство до доказване на противното за изявленията и действията извършени пред и от социалния работник. От ангажирания по делото доказателствен материал /гласни доказателства/ обаче, се опровергаха констатациите в социалния доклад, мотивирали административният орган да издаде оспорения акт, а именно детето да е жертва на насилие в семейството и да съществува сериозна опасност от увреждане на неговото физическо, психическо, нравствено, интелектуално и социално развитие /кумулятивно/;

Директорът на ДСП В. е действал при условията на оперативна самостоятелност когато е взел решението да приложи процесната мярка за закрила по см.на чл.4, ал.1 т.5 от ЗЗДт. Това обаче, не означава че може да се отклони (да не спази) законоустановените условия за това. Когато органът действа при оперативна самостоятелност, предвидените нормативни условия също са задължителни. (В този смисъл и ТР № 4 ОТ 22.04.2004 Г. ПО АДМ. Д. № ТР-4/2002 Г., ОСС НА ВАС). Актът се проверява по съдебен ред за неговата законосъобразност, а тя освен преценката дали органът не е нарушил съответните законови рамки включва в себе си и отговор на въпроса дали той не е упражнил превратно така предоставеното му право на оперативна самостоятелност и съответства ли взетото решение на целта на закона. (арг. от чл.169 АПК). По същество оперативната самостоятелност представлява предоставена от закона възможност административният орган да избере един от няколко законосъобразни начина на решаване на въпроса.

В конкретната хипотеза мотивите за издаване на акта най -общо се свеждат до наличие на опасност от увреждане на физическо, психическо, нравствено, интелектуално и социално развитие на детето, като поведението на майката сочело на невъзможност да го отглежда и представлява риск от увреждане физическото и психическо му здраве. Посоченото кореспондира с едно от кумулативно изискуемите условия на разпоредбата на чл.25 ал.1 т.4 от ЗЗДт. По преписката няма данни за наличие на първата кумулативно изискуема предпоставка по чл. 25 ал.1 т. 4 от ЗЗДт, а именно, че детето Г. е жертва на насилие в семейството“. За да бъде приложено посоченото основание по т.4 на чл. 25 ал.1 ЗЗДт следва да са налице кумулативно и двете визирани предпоставки, като липсата на която и да било от тях не дава основание за настаняване по посочената хипотеза. Определението за „насилие“ е дадено в § 1 т.1 от ДР на ППЗЗДт, а именно "Насилие" над дете е всеки акт на физическо, психическо или сексуално насилие, пренебрегване, търговска или друга експлоатация, водеща до действителна или вероятна вреда върху здравето, живота, развитието или достойнството на детето, което може да се осъществява в семейна, училищна и социална среда. Отсъствието на майката за пет дни от дома обаче, според съда не означава „изоставяне, липса на грижи и неизпълнение на родителския си дълг, тоест пренебрегване по см. на посочената разпоредба. Установи се /от ангажираните гласни доказателства/, че никога друг път не е отсъствала от дома си за толкова дни, тоест не е оставяла детето Г. на грижите на баба си за толкова дни, а настоящото ѝ отсъствие е подкрепено от баба Й, която се е съгласила за този период да се грижи за

детето. Нещо повече, не се установи спрямо детето Г. да е имало реална /действителна/ или вероятна вреда върху здравето и живота му по см на § 1 т.1 от ДР на ППЗДТ. Напротив, социалните работници са констатирани, че детето се чувства спокойно в присъствието на прабаба си Й., успокоява се когато го прегръща и храни. /л. 14/. Липсват каквито и да е мотиви в насока, че е “ жертва на насилие в семейството“, така както поставя като изискване /кумулятивно/ чл. 25, ал. 1, т. 4 ЗЗДт.

Не се установява, една от кумулативно изискуемите предпоставка на чл. 25 ал.1 т.4 от ЗЗДт., като липсата ѝ обуславя невъзможност за прилагане посоченото основание за настаняване извън семейството. С оглед липсата на установяване на изискуемия се от приложимата правна норма юридически факт - упражнено спрямо детето насилие, на което то е жертва в семейството, съдът счита, че не са доказани материалните предпоставки за прилагане на мярката спрямо детето в хипотезата на чл. 25, ал. 1, т. 4 ЗЗДет.

Дори и да е налице известен дефицит в родителските грижи на майката, то са налице други възможности регламентирани в чл.23 от ЗЗДт „Мерки за закрила в семейна среда“. Социалните работници, вместо да консултират майката и детето и да приложат някоя от мерките по чл. 23 от ЗЗД, са пристъпили към мярка "временно настаняване в ЦНСТДБУ ", която мярка се прилага само като крайна такава след изчерпване на всички възможности за закрила в семейството / по арг. от чл. 35 от ЗЗДт според който предоставянето на резидентна грижа на децата се извършва само в случаите, когато са изчерпани възможностите за оставане на детето в домашна и семейна среда и възможностите за прилагане на мерки за закрила на детето в семейна среда/. От материалите в административната преписка няма данни социалните работници да са приложили някоя от мерките по чл. 23 ЗЗД за закрила в семейна среда. Съдът намира още, че с процесната заповед, с която детето Г. /понастоящем на около три месеца и половина/ се отделя от майката, по никакъв начин не се осигурява неговият интерес, а напротив - това по-скоро би оказало отрицателно влияние върху него и би го поставило в риск, тъй като въздейства върху емоционалното му и личностно развитие. Собственоръчно изложеното в жалбата , заявено от майката в с.з. и в последващите молби по делото установява осъзната необходимост от принадлежността на Г. към семейството. Не се установява отчуждение, а напротив – привързаност на детето към майката и бабата Й. с които живее. Следва да бъде отчетена и спецификата на случая, тъй като се касае за едва тримесечно бебе, изцяло зависимо от грижите на майка си, която демонстрира желание и действие за полагането им с активна подкрепа на баба си. Временното настаняване на дете в център от семеен тип е крайна мярка и следва да бъде прилагана при изключителни обстоятелства, каквито по делото не се установиха. С отделяне на детето от рождения му родител и семейната среда в която живее се допуска външно и нежелано административно вмешателство, което е в нарушаване на основните принципи на ЗЗДет.

Както се посочи, по арг. от чл. 35, от ЗЗДт настаняването на децата в специализирани институции се извършва само в случаите, когато са изчерпани възможностите за оставане на детето в семейна среда. В настоящият случай процесната заповед е постановена в нарушение на това изискване на закона, тъй като няма доказателства да са изчерпани възможностите за оставане на детето в семейна среда. /чл. 23 от ЗЗДт/

Настаняването на детето ЦНСТДБУ не би се отразило благоприятно върху развитието му. Целта на мерките за закрила на детето е като краен резултат да се осигурят условия за нормално развитие на детето в подходяща среда. Напротив, оставането му в Центъра би се отразило изключително неблагоприятно върху физическото и психическото му здраве. В интерес на детето е да бъде отглеждано в семейна среда и при наличие на необходимост да се предприемат мерки за закрила в семейна среда /чл.23 от ЗЗДт/. Следвало е, при все че са налице индикации за затруднено финансово състояние на семейството и известен родителски дефицит на майката, /в т.ч.не стимулира активно развитието на детето, не му е записала близо месец след раждането личен лекар/ спрямо детето да се предприемат съответните адекватни мерки за закрила в семейна среда по чл. 23, т. 1 - т. 7 от ЗЗДт, които биха могли да доведат до реални резултати и помощ, и едва след което би било допустимо да бъде предприета процесната крайна мярка. Последиците, които ще настъпят за Г. при откъсването му от семейната среда и принудителното му настаняване в ЦНСТДБУ са много по-драстични и крайни отколкото оставането му в семейството , с евентуално предприети мерки за закрила в семейна среда. Ако майката не осъзнава и не изпълнява изцяло родителските си задължения безспорно се нуждае от подкрепа и съдействие чрез предприемане мерки за закрила в семейна среда по см на чл.23 от ЗЗДТ, а не директно чрез прилагане драстична и крайна мярка /чл. 35 от ЗЗДт/. При предприемане на мярка за закрила, целта ѝ не е прекъсването на връзката между детето и родителите му, както е в случая, а постигането на максимална защита на интересите на детето, които са поставени и от националното и международното законодателство над тези на родителите му.

Както се посочи, адм. орган не е положил усилия чрез предвидените в закона средства и способности за прилагане мерки в семейна среда, да подпомогне майката при упражняването на родителските ѝ функции, по проблеми, свързани с отглеждането, възпитанието и обучението на детето, при все че приема дефицит в родителския ѝ капацитет. Вместо това и в противоречие с чл.35 от ЗЗДт е предприел крайна мярка , която в никакъв случай не е в интерес на Г.. Идеята на законодателя, изложена в чл. 35 от ЗЗДт, е настаняването в специализирани институции да е в крайни случаи, какъвто не е настоящият.

Следва да се има предвид, че съгласно практиката на Съда по правата на човека и основните свободи, (решението С. v. R., № 13589/07, § 69), държавата има задължение да предприеме мерки както за подпомагане на контакта на родителите с детето, така и да защити неговите най-висши интереси. Съобразно практиката на Съда по правата на човека по приложението на чл. 8 от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи (ЕКЗПЧ) националният съд дължи да осигури справедлив баланс между интересите на детето и тези на родителя, като се подчертава, че водещ е интересът на детето (решение на Голямата камара, по делото S. v. G.,

№ 30943/96, § 64). В този смисъл е и решението на Съда по правата на човека по делото R. v. S., (№ 27148/12, § 92.). Според указанията, установени в § 1, т. 5 ДР на ЗЗДт, за да се определи кое решение ще е от "най-добър интерес на детето", трябва да се съобразят неговите физически, психически и емоционални потребности; възрастта, миналото и други характеристики; опасността или вредата, която е причинена на детето или има вероятност да му бъде причинена; способността на родителите да се грижат за детето; последиците, които ще настъпят за детето при промяна обстоятелствата; други обстоятелства, имащи отношение към детето. В случая, в хода на административната процедура и при издаване на оспорената заповед не са съобразени възрастта и потребностите, нито пък последиците, които ще настъпят за Г. при откъсването му от семейната среда и принудителното му настаняване в ЦНСТДБУ.

С оглед изложеното, че настаняването на дете извън семейството е крайна мярка за закрила, която следва да се прилага при наличие на една или повече от предвидените в закона предпоставки и във всеки случай при съблюдаване на най-добрия интерес на детето, то в случая не се доказва тримесечния Г. да е бил жертва на насилие в семейството и да е съществувала реална опасност от увреждане на неговото физическо или психическо здраве по см. на чл. 25 ал.1 т.4 ЗЗДт. Необоснован със събраните доказателства е и извода на административния орган, че отделянето на едно тримесечно бебе от семейството и настаняването му в център, е в негов най-добър интерес, без да са изчерпани всички останали възможности за закрила в семейната среда. Детето е отделено напълно от майката и от домашната среда, включително на неговата прабаба, към които органът безспорно е установил, че то е привързано. Настаняването в ЦНСТДБУ с оглед малката възраст на Г. – понастоящем на три месеца и половина, ще способства за разрушаване на изначалната връзката между майката и детето. По този начин ще бъдат нарушени и едни от основните принципи в чл. 3 от Закона за закрила на детето, а именно: зачитане и уважение на личността на детето, отглеждане на детето в семейна среда и осигуряване най-добрия интерес на детето.

Правото на детето да запази личните отношения с родителя си е защитено и от международното право в чл. 9, § 1 от Конвенцията за правата на детето и осигурява детето да не бъде разделяно от родителите си против тяхната воля, освен когато компетентните власти решат в съответствие с приложимите закони и процедури и при възможност за съдебен преглед, че такова разделяне е необходимо за висшите интереси на детето, което в случая не се доказва за Г..

При всички тези данни съдът счита, че спрямо детето Г. необосновано е била предприета мярка за закрила "временно настаняване извън семейството", като в случая не се е налагало извеждането от семейна среда, не е доказано и че са били изчерпани всички възможности за закрила в семейството.

По горните съображения, процесната заповед следва да се отмени.

Относно разноските: Съдът констатира , че жалбоподателката не е внесла дължимата държавна такса за разглеждане на делото, поради което следва да бъде осъдена да я заплати по сметка на АССГ.

Водим от горното, съдът

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ Заповед № ЗД/Д-С-ВЗ-042/1.08.2023 г., издадена от Директор на ДСП –В..

ОСЪЖДА М. П. Г. да заплати по сметка на Административен съд –София град сумата от 10 лв. държавна такса.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване с касационна жалба в 14 дневен срок от съобщението му чрез Административен съд София – град пред Върховния административен съд.

Препис от решението да се изпрати на страните.

СЪДИЯ: